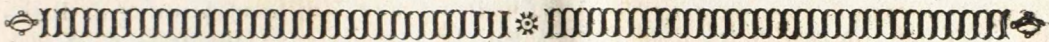

Erdélyi Híradó

Szombaton, $\frac{2}{5}$ (Februárius' 5-dikén) 1831

Brasília—Északam. Eggy. Stát.—Nagybritannia—Frantziaország—Belgaország—Svájtz—Németország
Burkusország—Lengyelország—Cholera nyavaja—Nzti. Társalkodó 6-dik Szám.

BRASILIA

A' brasíliai tudósítások, nív. 11-dikéig terjednek az ánglus Journalokban. A' frantzia revolutio' híre oly' nagy érzést indított a' brasíliai liberalisokban, kivált St. Paul-ban, hogy sokan házokat kivilágosították, az úttzákon vivas-okkal jártak fel-'s-alá, egy szóval, egész nyilatkozással hozták napfényre hajlandóságjokat. Még a' katona-musikát is akarták erőltetni patriotai nóták fúvására, úgyhogy a' Felsőbbségnek kellett magát a' dologba elegyíteni; de a' mi mérséklettel esett-meg, a' nélkül hogy rossz következése lett volna.

ÉSZAKAM. EGGY. STÁT.

Ezen Státus Elölülőjének, Jackson Generálnak Izenetében a' Cong. esshez, mely beszédét a' haza igazi virágzásán kezdte, nevezetes volt tovább ez: "Ezen jótétemények' közepette, úgymond, tanúi valánk mostanában más nemzetek' felvese' változásainak; mellyek az ő' következéseikben a' legnagyobb vigyázatot, magamgondolást és egytetértést Tanátsunkban, és minden mérsékletét és hazaszeretetét népünknek, megkívánhattják. Az országglás' fontos változásai, mellyeket a' frantzia nép oly' nagy bátorsággal és értelemmel hajtott-végre, szerentsés előjellel kínálnak bennünket az ő' jö-

vendő ösvényéről, és felserkentették, természettel, a' mi' nemzetünk' barátságos érzékenységei mellett, a' helybehagyásnak amaz önkéntes és mindennel-köz örömét, melyben Ti részt-vettetek. Midőn én Néktek, polgártársaim, egy, az emberiség' legdrágább haszonérdeklésének oly' örvendetes történeténél-fogva szerentsét kívánok, tsupán-tsak a' hazám' szíve' gondolatjára felelek én, a' nélkül hogy a' híres Washington jöltévő maximumját által-bágnám; mely más nemzetek' minden belső ügyök bajokba-avatkozás' elkerülését ajánlja. Egy olyan néptől, mely a' magát-kormányozás' jussával a' legszabadabb módon bír, és a' mely büszke magaeszmélődésében és az ég' legbarátságosabb óltalma alatt, magát oly' szerentsésnek érzi; egy olyan néptől, mely diadalommal mutat az ő' szabad intézeteire, és egybehasonlításra hívhat-ki azon gyümölsökkal, mellyeket terem, és azon mérséklettel, által-látással és erővel, a' mint azok kormányoztatnak — egy olyan néptől lehetett a' legszívesebb részvételt várni a' szabadság' szent principumáért lett tsakodásban, mely egy, a' dologhoz minden tekintetben méltó hajlandósággal foljtattatott és megkoronázott herosi mérséklettel, mely a' revolutziót az ő' irtóztatóságából lefegyver-

keztette. Nem ügyelvén azon tagadhatatlan bizonyításokra, melyeket a világnak az a' férfi, a' kit mi szívünköl szerezünk és oly' nagy jussal tisztelünk (Lafayette), adott a' Frantziák' mostani Királynak magasságos characteréről, a' ki, ha annak mind végig megfelel, neki a' Hazaszerető Király büszke nevet fogja bizonyossá tenni, orvend még is inkább az amerikai nép, nem annyira az ő' felmagasztaltatásán, mint ama' nagy principium' győzödelmén, mely őtet a' királyszeke emelte — a' köz-akarat legfelső hatalmán.

NAGYBRITANNIA

London, jan. 7. — Az ang. külső politika' egyik megesmértetése az, hogy Anglia, az ő' erköltsi behatása által, kész a' lengyel Insurgensek ellen megrendelt katonai rendszabásokat késleltetni, és más Kabinétoknál a' dolgot oda vinni, nevezetesen Párisban, hogy azok is ezt kövessék, s együtt a' muszka országlozsekek szeretnék kinyilatkoztatni, minő nagyra betsülné az, ha a' lengyel lázadás hamar letsilapíttatnék, és mennyire kíván az szerentsét a' Tsászárnak, dologba-kapásához.

A' Globe jó kéztől akarja tudoi, hogy nem sokára, Nemours Hertzeg és Dona Maria össze-házosodnának.

A' Sun ezt mondja: "A' Jackson Elölülő' Beszédének az a' része legfontosabb, melyben ő a' frantziaországi utolsó revoluzióról szöll. Az Elölülő egy vidor és okos nemzet' értelmét mondja itt ki, olyyan beszédben, mely a' szabadság' legszebb időszakához méltó. Nintsen abban semmi húzó-hallasztó bizonytalanság, semmi irigy-féltés, semmi nyomorúlt megfontolás az okosság és vakbuzgóság között. Ezen tekintetben az újj világ, szép letzkét tart a' réGINEK, és szavában úgy mint tettében, egy tekervényes, de szív-

re-ható tsípös mássát mutatja amaz országlozsekek' leskelődő magaviseletének elő, a' mely a' frantzia revoluziót, megesmérté ugyan, de az ő', szerentsére, még tsak kevés maradásáig, mindent elkövetett annak jó munkálkodása' megerőtelentésére. Egy amerikai Elsőminister kimerte mendörögni, a' mit egy ang. Prémierminister alig mert kisuttogni. Jackson Gen. mérészen kihirdette a' X-dik Károly' letétetetését, mint "az emberiség' legdrágább haszonérdekléseinek szerentséigérő történetét"; midőn Wellington Hertzeg azt, rebegve, mint "szerentsétlent" jegyzette-meg. Jól tudjuk, melyeknek tulajdonitunk a' kettő között élesebb elmét.

Spitheadban fekszik egy hajó indulófelben Botany-Baybe, hogy a' különös Biztosság által megítelt lázasztókat odavigye. — Sokan esedeznek az így megíteltettek mellett a' Királynál és a' Királynénál, kegyelemért; de ekkorig még bizonytalan a' kimenetele.

FRANTZIAORSZÁG

A' Globe szerént, egy kellőközépi-Biztosság állott-fel Párisban a' Lafayette Gen. Elölülése alatt, Lengyelország' kedvéért. Ezen Biztosság' tagjai között vannak: Lamarque Gen., de Lasteyrie Gróf, Dutroue, Julien 'sat. Cassin Úr, a' Görög-Eggyesület' elébbi Agense, fogja folytatni ugyanazon foglatatosságokat a' lengyel-Biztosságnál. Jan. 13-dikán már 3-4 száz-ezer frank gyült össze abba az újj Cassába. — Lafayette Gen. vólt az első, ki 20 ezer frankot írt alá.

A' Journal des Debats szerént az austriai Követ nagy diplomatikai ebédet adván jan. 9-dikén, azt mondja, hogy a' Hadminister, Soult Marsal, nem fogadta volna el az ebédre-meghívást.

A' Quotidienne beszéde szerént, jan. 8-dikán, Clauzel Gen. nagy vesztességgel

támogató volna meg Mediah-t. Ere a' Moniteur azt mondja, hogy, ha a' Quotidienne' állítását éppen visszason vesszük, szinte kisért a' valóság. Az arabs nép, mely velünk nem-régiben, tsak puskával fel-fegyverkezve beszélt; most már gabonával 's egyéb élelembelivel szokott bennünket meglátogatni: és ez a' barátság annyira ment, hogy a' Boyer Gen. utolsó gyaloglásánál, egynehány eltévedt katonákkal, az azokat elő-találó Beduinok bésületesen bántak, és lovat adtak nekik, hogy regementjeikhez mehessenek. Sok helyen megtörtént ez. A' Quotidienne hirdetményei, tsak a' mi derék katonáink' familiáját nyugtalaníthatja. Nem hogy — az ő' beszéde szerént — segedelmet kívánt volna az áfrikai Fő-Gen., sőt inkább azt kérte, hogy hadseregét 10,000 emberre fogyasszák. Az országlovszék többet hágy neki, a' rendetlen katonaságon kívül, melynek rendbe-szedésére engedelmet nyert, és a' mely már jó szolgálatot is tett.

A' Temps-ban az utókövetkező napi-bulletin van: "Lengyelország olyan állásba lépett, melyre Muszkaország elálméklodik, és így Európa megnyúgodhatik. Persia hadi mutogatásokat teszen, melyek Lengyelországot támogatják. Austriának Galiciát kell a' zenehonától megmenteni, 's Olaszországot őrizni. Burkusország jól meggondolt és meghatározott óltalomba tette magát a' két Nagyherzogség Luxemburg és Posen között, melyeknek nyugalma neki éppen oly' drága. Némely Kabinétok engedérről gondolkoznak. D. Miguelt elűzik. Párisban fegyvert készítenek, Londonban Protokollt. Belgium közelit a' tárgyhoz. Frantziaország, végre, megerőssödik az országlovszékek' rossz fogásaira; valamint a' nemzetek' boldogulása által. Az ő' szakmánya, szép, és méltó Királyához; a' népeket mérséklésre tanítani, a' Kabinétokat nemes-szívü-

ségre. Az ő' példaadása, a' leghatalmasabb közbenjárás.

Ugyanaz a' Journal, mely a' mérséklett felekezett' műszere, mondja: "Az áng. Sajtó' egyet-értése egészen bizonyossá teszi azt a' hajlandóságot, melyet Angliában a' lengyelországi történetek élesztének. A' nemzetek' hajlandósága mind ezen szent dolog mellett fog: de az efféle terméketlen kívánságoktól messze van még a' hatós segedelem. Frantziaországban is sympathizálunk mi ezen régi fegyveres társainkkal, reszketünk örömmünkben, ha megnyerhetjük, hogy minden kétségünk eloszoljon, és elbitessük magunkal, hogy a' Lengyelek megnyerhetnék szabadságjokat fegyverrel; 's vérekekkel ismét megvásárolhatnák hazájokat. A' mi óhajtasaink követik őket, hallván az ő' hazaszeretetejéről, az áldozatokról, melyeket a' szabadságnak fel-ajánlanak, seregeik' tüzes buzgóságokról, hidegvérü bátorságokról, melyel ez a' nemes nemzet sokkal nagyobb erővel készül viadalra, mely közelget, és a' melyben az, győzodelmeskedni, vagy a' földről elenyészni kénytelen. De mit használ ez az óhajtas munkás segedelem nélkül? Valóban Frantziaország' nagy szava volna az, melyet ha felemelne, elég lenne a' muszka sereg megindulását feltartóztatni, ha oly' sok nemzet nem volna a' két nemzet között. Ugy gondoljuk, hogy a' belé-nemavatkozás' principiuma nem sértődne-meg, ha Anglia' és Frantziaország' országlovszékai egygyütt, szemre-hányást tennének a' muszka Tsászárnak az ő' Hirdetménye-felől. Melyik nagylelkü ember hagyna megfojtani egy szerentséttent sajtát szemé előtt, azon szín alatt, hogy az őtet nem illeti? Hiszen, a' Görög és Török között esett dolog éppen ilyen volt.

A' Figaro' Bigarrare: "Tisztelet, becsület Miklós Tsászárnak, az ő' proclama-

tioja európai manifestum. A' diplomatia megöl, a' háború megszabadít. Több philantropia van az ágyúgojóbishban, mint minden európai félenk vagy punicaantzelláriákban. Az északi Frantziáknak hadat izenni, annyit teszen, mint a' civilisált világ ellen hadat indítani, annyit, mint az alpesekeket és a' Rajnát mint há-társzélnt nekünk ígérni. Megesmérték ezt a' Belgák, és a' mi' zászlóink az övék fognak lenni.

A' Figaro' Bigarrure-jéből: "Egy Orvos, szert talált-fel a' Cholera ellen. Orvos Urak! kik annyit találtak-fel, nem találhatnátok-é fel — hol van Frantziaország? A' mi' Népköveteink, holott pedig ők mentették azt meg, tsaknem 6 hónapja már, hogy azt elvesztették. — Frantziaország, beteg; a' szobát őrzi (elle garde la Chambre; melynek két értelme van, — megőrzi a' kamarát). Jaj, ti nem értitek mit tesz' — a' szobát kell neki (a' Kamarát) megtartani.

A' Courrier Français-ben e' van: "Az áng. Kabinél' meghatározása — mindenalkudozást, sőt még minden érdeklést is D. Miguellle félbe-szakasztani — egy igen kitettző tett által nyilatkoztatta-ki. Anglia' Konzula, a' ki Lisboaban lakott, vissza hívatatott. Bizonyosnak láttzik, hogy a' mi' Követünknek Londonban, útmutatásai vannak, mellyek neki, Portugallra-nézve, hasonlót parantsolnak.

A' National szerént, Polignac Úr, több úti beszélgetései között, Ham-be-mentében, ezt mondja: "Lafayette Gen. ditsóséggel tetézte magát; az ő' letéetése há-ládatlanság a' Kamara' részéről. Mondja-meg az Úr (a' Nemz. gárda egy Fő-tisztje) kérem, ennek a' nagy-érdemű Generálnak a' mi' nagy köszönetünket. E-gyedül ő' menthetett-meg minket az ő' nagy popularitása által, és megtseleked-te azt."

BELGAORSZÁG

Az ántwerpeni Journal (Journal d' An-vers) a' sokféle felekezeten panaszko-dik. Négy főbbet említ: frantzia-, oran-je, papi- és független-felekezet. Az első igen számos és hatalmas. Ez, többnyire, az ország' déli részét lakó szorgalom-ű-zőkből, mívészekből áll. — A' másodikban, nem a' személyt, hanem a' politikát né-zik, 's azt hiszik, hogy ez által engesz-telhetik magokhoz az egész Európát. A' papi felekezet, mint szerzője a' revolu-tionak, akar a' congressben uralkodni. Tsak, egyedül akar ez uralkodni, egy ma-gához illő Királlyal. Neki, a' legkeresz-tényebb Király, eretnek; Frantziaország, rabszolgaság' földje, és minden liberalis Frantzia, istentelen. A' Frantziaország' gallicana hitvallása; a' Bossuet-é; mely sokkal gonoszabb, mint Töröknek lenni. Az ő' principiumjok — Úrnak lenni, 's az országlósőzket és a' népet vezetni; keveset törődven az ország' kereskedésén és műszorgalmán. De siessünk hozzá tenni, hogy Belgiumban sok Papok vannak; kik a' Jesus-Kristusnak méltó szolgálai, kik az ő' szent hivataljoknak a' politikába-ele-gyedését nem szenvedhetik. — Van még egy negyedik nemes és tüzes-lelkű független felekezet, mely előtt semmi akadáj nem állhat-meg, és a' kiknek tündöklő meg-tsalódássok az Ifjúságot táplálja. A' res-publika, mosojgott az ő' vak-buzgóság-joknak; a' szabadság és a' philosophia az ő' Istenségjek. Már most, vitzkolódjatok-ki Belgák ebből a' szövényből, ha lehet.

Maestrichtban agyon lövettek 7 katho-likus pattantyúst. Azt parantsolták vólt nekik, hogy a' Melinet Gen. ágyúpadjaira lövöldözzenek; és egész reggel lövöldöz-tek, a' nélkül, hogy az ágyújukba gojő-bist tettek volna.

A' brüsseli Courrier (azelőtt: des Pays-Bas) azt mondja: "Maestricht városa szo-

rossan körül van kerítve; és, nem sokára meg kell neki magát adnia. A' Sachsen-Weimar Hertzeg' útjáról is Eindhovenbe (ejndbófen) van tudósítás. Az ő' szándéka, tsak az, hogy élelembelit éstakarományt (szüleséget = fourage) vihessen a' maestrichti kapuig: de a' Daine Gen., mintegy 8000 emberből álló hadserege, mely oda állítottatott-fel, ég a' kívánságtól, hogy a' Hollandusokkal dulakodhasson. — Egy Kérelem Salm-Salm Hget, egy másik Merode Felix Grófot javallotta Belga Királynak, a' nemz. Congress' jan. 9-dikei ülésében. Tüzes vetekedéseket okozott, a' többek közt ez a' Tzikkej: "A' Státus' Feje megséríthetetlen: az ő' Ministerei számadók. Masbourg azt javallotta, ezt kellene tenni: "A' Statusfő' szeméjje, 'sat." minthogy az ő' letéetésének ki kell mondódhatni; a' nélkül hogy physica szeméjjét megbántanák. Ez a' változtatás sok ellenszóllóra talált.

A' belga nemz. Congress' jan. 12-dikei ülésében, egy Kérő azt javallotta, hogy a' Belgiumon-uralkodást, a' Pápára kellene bízni. — A' Vrai-Patriot (Journal) pedig úgy vélekedik — minthogy a' Congress éppen tsak olyan Fejedelmet akar választani, ki a' Nassaubáznak ellensége legyen — hogy soha jobbat nem lehetne ajánlani Diepo-Negoronál, a' Java szigetéről!

SVANTZ

BáseI, jan. 7. — A' mi' városunk' fekvése, ezen esztendő' kezdetével, egyszerre és a' legváratlanabb módon megváltozott. Egynehány napja már, hogy hadiállapotban van. A' kapuk' nagyobb része be van zárva, kapukat és bástyákat elfoglalták, minden ágyút kiállították; minden lakost, 60-esztendősig, felfegyverkezettek és bátor védelemre készek. A' férfi Ifjúságot a' tűzoló intézetekhez rendelték; leány-oskolákban rongyot tépnek

kérőnek (charpie); az asszonyok egygyesültek a' sebessek' gyógyítására; a' város' pólgárjai 's egyéb lakosai, minden ranguak, valamint a' Tisztségek, botsátanakki nyomtatott nyilatkozatásokat és felidézéseket, mindenki tsak egy értelmet lehell, a' meghatározott maga-elszánást, hogy magokat jószággokkal és vérekkal a' legutólsó lehelletig védelmezzék. — De, minek mindez az előkészület? — Azért, mert mint a' kik megőrültek, Cantonunknak egész birtoka felállott ellenünk és a' várost minden óráu megtámadással fenyegetik; melynek végtárgya nem egyéb pusztításnál és elnyomásnál; és a' mi' esküsorsosinknak e' mostani szakadásai mellett, Szövetségeseinktől semmi segedelmet nem várhatunk, és megmenekedésünket egyedül saját erőnkben kell keresnünk.

Elkezdii itt a' Tudósító megpróbálni az utolsó történetek' rövid elő-adását; melylyek szerint az egész báseli Cánton' földnépe a' város ellen fellámadván, egész újj konstitutiót tsinált Liestalban. Azt mondja utóbb, hogy még jan. 9-dikén nem vólt országos felkelés a' békételenek' részéről.

NÉMETORSZÁG

Göttingenből került a' napokban egy alá-nemírt nyomtatvány, ilyen fenn-írás alatt: "A' Münsterministerium' bevádolatása a' köz-vélekedés előtt. A' levél' értelme, a' bévezetőben ez: "A' Münster Gróf' Ministeriuma, mely Hannovert 16 esztendő-ólta határtalanul és kényyére kórmanyozza, vissza-vetett minket gyalázatoson, a' jobbágyságba; a' feudalitás, tized, robot, eltsaphatás és erőszak, az eltörlött egyesületek, tzéhek újjra felállottak; meglopta; azonkívül a' Státus-kassa' Uradalmait, a' Hivatalok' jövedelmét, a' bányákét, sóaknakét, erdősegeket, malomkét, vas- és veres-réz-hutákét, mint

a' Régens' saját vagyonát, magának foglalta-el; Sinecurákat állított-fel; a' polgárokat a' fő-tisztségekből kitérta; a' Tiszviselőket ismét 5 hónapra lemondásra tette, hogy kényne szerént vehesse-ki a' Státus-szolgálatból, a' mezei-gazdaságot, a' keresetmódokat, a' kereskedést és tserberét, kitsikarhatatlan adóval és taksával terhelte; a' Sajtót egy rettentő Censurával lántzolta-meg, és a' tudományok' s művészségek' előkapaszkodását meggátolta. Utól, így rekeszti-be: "Az igen szeretett Király IV-dik Wilhelm, 's az én' hazám, vajha megbírálnák ezen panaszos vádot. Büntessenek-meg engem mint hamis-vádlót és gonosztévőt, ha hazudok. Hanem, a' bevádoltattakra is igazságos ítélet-tételt mondjanak-ki, ha én igazat szólok. A' Historicus, a' Maradékok, az én Unokáim 's ezeknek gyermekeik, tüzes bégjeggel jegyezzenek engem' meg, ha én a' hazugságot teszem a' valóság helyét: hanem ők is, valamint Tacitus, ítélik és büntessék-meg az idót, melyben a' flaza semmivé tétetett. Az igazak' sorsát, ezen a' világon eléggé esmerem én. Tudom, hogy Sokrates méreg-poharat ivott; a' Christust felfeszítették, Huss-t megégették. Minden az Isten' kezében áll; és én, Istennek és a' jóknak karjai közzé vetem magamat. Az én munkám a' Királyért, Népert és Hazáért, végre-hajtatott. Tsak az én' polgártársaim tegyék-meg a' magokét. Amen!"

Frankfurt (menusi), jan. 11. — Éppen most érkeznek Levelek Göttingenből, 's jelentik, hogy ott, a' hónap' 8-dikán, néplázadás ütött-ki; melyre legközelebbi okot adott az, hogy a' polgárság nem akart fizetni bizonyos terhes adót. — A' Tanulók együtt fogták a' dolgot a' néppel és polgár-gárdát állítottak-fel, fegyverbe, és a' környékből oda siető katonaság előtt bezárták a' kapukat (?).

Osterodban is népzendülés volt, még pedig elébb mint Göttingenben, és ezzel egy értelemben.

Hannöverből jan. 16-dikán jelentik, hogy Göttingen azon nap', reggeli 5 órakor adta-meg magát Bussche commandirozó Generalnak, feltétel nélkül; a' ki ott 4000 kir. katonával megjelent. Nyolcz órakor mennének-be a' városba a' katonák.

BURKUSORSZÁG

Berlin, jan. 8. — Az a' hír, hogy Burkusországban minden órán feláll a' Konstitúzio, állandóul terjed; ámbár minden bizonyos fundamentom nélkül. Akarmit beszéljenek; nintsen azoknak semmi hivatali erejek. Kár szégyenleni e' mostani időben az efféle kéntelen okosságot, mikor az egész világ, még Anglia is kész megadni magát. — Szörnyű bankodást okozott itt a' Titkos Tanácsos Niebuhr' váratlan hirtelen halála Bonnban, az ő számos Barátjainál; a' legfelső rangnak közt is részt vettek ezen bánatban.

LENGYELORSZÁG

A' varsói Journal azt mondja, hogy egy ifjú Lengyel, a' ki Párisból mostanában érkezett Varsóba, azt állítja, hogy a' frantziaországlószék Kurirt küldött Talleyrand Hertzeghez, ajánlással, a' londoni Udyarnak tudtára adni, hogy Frantziaország, Lengyelország' függetlenségét megesmerte. Ez nagyon korai dolog volna.

A' Kuryer Polskyban, egy tzikkej van dec. 25-dikán, ilyen fennírással: "Mit akarunk mi? Ezzel felel: "Mi, függetlenek és szabadok akarunk lenni. Ebben, tsak-nem mind megegyeznek; tsak abban nem értenek egyet, — miben álljon hazánk' függetlensége. Egy Státus, tsak akkor lessz szabad és független, ha az tsupán-tsak magától függ, és ha az azt kormányozó Méltóság a' nemzet' valóságos akaratját képzelte. Ez, az országlószék és a' nép közötti Egység, nem állhat fen,

ha a 'Fejedelem nem kirekesztőleg vezéreltetik a' nemzet' haszonérdekletétől. A' legyel Király' kettős magánosságára, mindég - tsak akadáj fog maradni: mert a' Lengyelország' jólléte nem lessz egyedülvaló végtárgya neki. A' muszka Tsászár egészen tiszta lélekkel esküdhetik-meg, hogy a' mi' szabadságunkat, akarja fenntartani: nints neki hatalmában, esküjét megtartani; sőt a' mi több, nem is lehet őtölle azt kívánni. És ha ezen feltétel mellett az egész félvilág összekaptsoltatna a' mi' országunkat; még azzal koránt - sem lenne bizonyos a' mi' szabadságunk. Muszka gyökérértelmeke által kormányozza ő Lengyelországot: mert, nem lehet egyszermind Muszka és Lengyel is. Szándéka van neki minket lengyel Királyul kormányozni: de mi tsak muszka Tsászárt találunk őbenne. Lengyelország, konstitúciója, Fejedelme' jószándéka ellenére is elnyomattatik. Szembetűnő bizonyossága ennek a' mi' 15 esztendei létünk. Leráztuk most ezt az igát: de ha a' konstitúció' 1-ső tzikkeje megmarad; ismét le fog az minket nyomni. (Ez a' Tz. így szöll: "Lengyelország örökre egybekaptsoltatott Muszkaországgal). Lengyelország' függetlensége, miért mi hartzolunk és mindég is fogunk viaskodni, nem állhat bizonyos lábra, hanem ha az országlás kikötőleg nemzeti, 's a' Fejedelem kirekesztőleg lengyel Király lessz. Lehet ugyan a' lengyel testre muszka vagy akarmi fejet tenui; de ez a' fő, élettelen fog lenni. Ki hinné, hogy egy ember tudna élni, ha a' fejét levágják és egy másiknak a' fejét teszik rá? ki hiszi, hogy Lengyelország szabad lehet, ha azon a' kínai, a' török vagy muszka Tsászár fog uralkodni; ha mindjárt ezt a' titulust veszi is magára: "Lengyelország' jóltévője, vagy éppen atya." A' mi' fővégtárgyunk tehát egy lengyel Király, ki

tsupán Lengyelország' hasznáva országol, Ha ezen szándékunkat el nem érjük, 's más-féle javallatot veszünk - be, legyen bár ez akarmiféle, tsak, haldoklásunkat hosszabbítjuk. A' mi' gyermekeink' vére a' mi' hamvunkon fog foljni: mert a' hazá' függetlensége' munkáját újra el kell nekik kezdeniek. — Vagy elébb vagy utóbb szabadnak kell Lengyelországnak lennie; nints emberi hatalom mely ezt meggátolhassa. Mitőlünk függ ezt a' megszábadulást siettetni vagy ismét más időre hallasztani. Téged, Dictator, titeket nemzet' Képviselőji, szóllítunk mi fel; a' ti' kezetekre van bízva a' mi' sorsunk."

Jött-ki Varsóban dec. 28-dikán, egy különös felszóllítás a' Frantziákhoz, kiket a' Lengyelek nem tsak hívnak segedelemre, hanem követelik is tőlök a' segítséget fontos erősségekkel 's példa-mutatásokkal, a' miket a' Frantziák mellett a' Lengyelek elkövettek. Esméltetik a' Frantziákat arra is, hogy a' Burkusok ő-ellenek tőlötök-meg fegyvereiket, és a' Lengyelek azok, kik Burkusországtól az ő' várt segedelmét Muszkaországból megátolták. A' Lengyelek' újjászületéssek' óraja, úgymond, ütött — tsak halottra-harangozás ne legyen belölle — eljött az idő, midőn az északi Despota, saját hatalma' összegyógyását fogja látni. A' vége választja-meg. — Van még neki itt baja az újjá-született gallus kakással, a' fehér és fekete sassal.

A' burkus Staats-Zeitungban, sok többek közt, ez is előfordul Varsóból: "A' nemzeti Tanáts megparantsolta a' belső kormányszéki Bízottságnak, hogy azon Sidóknak, kik dec. 20-dikán, az ország-lósékekhez azon kérelemmel foljamosdák, hogy őket szeméjjes szolgálatba botsássák, engedődjön-meg kívánságjok; 's azoknak is, a' kik még ezután jelentenék ugyanazért magokat.

K r a k ó, jan. 6. — Egy, a' Dictator-

nak Pétervárról jött Levél, a' lengyel hadseregnek parantsolatot hozott, az elindulásra Lithau-felé.

A' megrendelt 100 darab újj ágyú' öntéséhez kirendelt szükségtelen harangok' minél-elébb lehető össze hordását, meghagyta a' Dictator a' belső és köz-tanítás' ország-lás-Bízottságának. Az Egyház' megyéinek a' harangjai, nintsenek kisen-tentziázva. Úgy számlálták, hogy ezen kívánt tzelra 525 harang bútsúzik-el a' kórónájától.

A' két Krakuse sereg a' krakói Vajdaságban, egyik fejer kaputrokat visel veres gallérral és prémmel; mely a' Kosciusko' uniformisa: az úgynevezett Fekete Krakuseké pedig fekete kaputrok, pellerinnel tzifrázva. Mindenik-féle veres sapkát, kardot és 2 pistolt visel.

Az Allgemeine Staats-Zeitung, jan. 13-dikáról, a' hivatali tudósítások között, ezt mondja: "A' krakói Vajdaságban, a' bátorság-gárda, áll 57,406 emberből. Ettől, külön-választvaak 10 Tsapat járókelő nemzeti-gárdát. Elbótsátott (opsitos) katonákat küldöttek a' hadi regementekhez 1459-et; és újjonnan gyakoroltattakat 1967-et. Ámbár ezen Vajdaságra, tsak 949 ember esik; még is 2 lovas-regementet állítanak-fel. — A' magtárban összegyűlő gabonából, könnyebb szállítás' kedvéért, kétszersültet sütnek. — A' puska-por-fabrika 20 mását készíthetenként. Ezen Vajdaságban 102 Muszkát tettek fog-ságra. — A' varsói 'Sidók pénz-t akarnak össze-tenni, hogy az 1809-ben Kocknál (talán Plock-nál?) elesett hiték' sorsosának, Berk Oberstlieutenanntnak, emlékoszlopot állítsanak.

CHOLERA NYAVAJA

Vigasztalásul szolgálhat a' cholera ellen az, hogy a' muszka határszélhez igen közel fekvő Hussiatyn, Szydtowre és Sikierczynie, Czortkower-Kerület' Helységeibe,

Galiciában, nyomát találták már a' Choléranak szintúgy; de reménylhetni, a' Tisztviselők' és Orvosok' egyesült iparkodása reá mehet, hogy ezen nyavaja' elterjedésének Galitziában, eleit fogják venni, és kiütése' helyén beszorítván, annál-inkább megnyughatni, mivel' az ezen nyavajanak már megesmért természete elegendő fegyvert ad az ára-ügyelő Tisztseg' kezébe: a' Kalahorowkaban és Wychwarynce-ben szerzett tapasztalás, kétségen kívül teszi a' lehettséget, a' gonoszt tsirájában megfoltjani; a' tartomány' Felsőbsége pedig minden megparantsolt egésség-politizai rendszerbákat példás éppeuséggel hajt-végre: különösen-pedig a' Tsaszár' ÓFge' atyai gondoskodása az ÓFge' alattvalói eránt, szembetünő summa pénz' kiszabása által, mely kirekesztőleg ide van rendelve, a' Tartomány' Gouverneurjét, Lobkowitz Hget., olyan állapotba tette, hogy a' szegényebb ügyefogyott lakosait az el-cholerasodott és ezekhez legközelebb fekvő Kerületeknek, a' szükséges és egésséges ele-ségekkel elő-segítheti.

További Vigasztalás a' Cholera ellen. — A' Közönség' különös megnyugtására szolgáljon az, hogy ez a' nyavaja (morbus), mely ekkorig oly' sok rémülést szerzett, az ekkorig tett tapasztalások szerént, rend szerént, tsak olyan szeméjket támod-meg, kik más elébbi betegségek, szükség és nyomorúság által, erőjökben, s testi szerkeztetésekben (constitutiojokban) nagyon leestek; hogy egy ház' nagy-számu lakosai között rendszerént tsak egy vagy kettő esik ezen nyavajába; hogy a' lengyel-muszka határszéli város Satanowban, melyben a' cholera-nyavaja hosszas ideig dühösködik, egy ottani Orvos' szava szerént, az Orvosoktól, Seborvosokból, beteggondviselőkből, őrzőkből, a' halott-hordó emberekből, valamint a' sfrásokból, ekkorig egy-sem betegedett-meg.